

Õiguskantsler

Teie 05.08.2026 nr

Meie 02.10.2026 nr 6-1/261878/2608167

Elektrooniline asjaajamine jahinduses

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole murega, et pärast [jahiseaduse](#) (JahiS) muudatuste jõustumist 19. juulil 2026 vormistatakse jahipidamisõigust tõendavad dokumendid elektrooniliselt ning ka mitmed jahipidamisega seotud toimingud, näiteks küttimistulemuse märkimine, tuleb edaspidi teha jahinduse infosüsteemis JAHIS. Selgitasite, et Teil ei ole nutitelefonil ning digilahenduste kasutamine võib Teile osutada keeruliseks. Küsisite, kas seaduses tehtud muudatused võivad seetõttu olla vastuolus [Eesti Vabariigi põhiseadusega](#) (PS).

Tänan Teid olulise küsimuse eest. Mõistan Teie muret, et uue asjaajamisviisiga harjumine võtab aega ja võib esialgu tunduda keeruline.

Leian siiski, et jahinduses elektroonilisele asjaajamisele üleminekut ei ole põhjust pidada põhiseadusega vastuolus olevaks. Jahimehel on võimalik jahipidamisega seotud nõudeid täita ka sel juhul, kui ta ei saa või ei oska infosüsteemi JAHIS kasutada. Selleks on seaduses ette nähtud mitu võimalust, pealegi pakutakse jahimeestele juhendamist ja tuge.

Jahipidamine kui inimese tegevusvabaduse üks väljendusviis on kaitstud PS § 19 lõikega 1. Kui jahipidamise jätkamiseks tuleb kasutada uut tehnilist lahendust, omandada uusi oskusi või hankida selleks vajalikke vahendeid, piirab see inimese senist tegutsemisvabadust. Selline piirang ei ole aga põhiseadusega vastuolus, kui sellel on legitiimne eesmärk ning sellega inimesele pandud koormus ei ole eesmärgi arvestades ülemäära suur (PS § 11).

Elektroonilisele asjaajamisele üleminek

1. Alates 19. juulist 2026 antakse või koostatakse jahipidamisõigust tõendavad dokumendid elektrooniliselt jahinduse infosüsteemis (JahiS § 35 lg 2). Nende dokumentide hulka kuuluvad jahitunnistus, jahiluba, jahist osavõtjate nimekiri, suuruluki laskekatse tunnistus ja vibujahi laskekatse tunnistus. Jahipidamisõiguse kontrollimisel ei pea jahimees elektroonilisi jahidokumente ise esitama. Piisab isikut tõendavast dokumendist ning jahipidamisõiguse olemasolu saab kontrollida infosüsteemist (JahiS § 35 lg 2²).

2. Jahimehel tuleb JAHIS-t kasutada eelkõige küttimistulemuse märkimiseks (JahiS § 41). Kui jahiloa omanik üksikjahil suurulukit haavab või ta surmab, peab ta selle kohta tegema otsekohe märke jahiloale, väikeuluki haavamisel või surmamisel tuleb seda teha jahipäeva lõpus (JahiS § 41 lg 1). Kui varem kanti need märged paberil olevale jahiloale, siis pärast seadusemuudatust tuleb küttimistulemus märkida JAHIS-es olevale elektroonilisele jahiloale.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

3. Need seadusemuudatused tähendavad eelkõige seda, et senise paberil asjaajamise asemel peab jahimees osa jahipidamisega seotud toiminguid tegema elektrooniliselt. See võib nõuda uute oskuste omandamist ning mõnel juhul ka nutiseadme kasutamist või teise inimese abi. Jahimehel, kes varem kasutas ainult paberdokumente, tuleb seega oma seniseid harjumusi muuta ja uue asjaajamisviisiga kohaneda.

4. Seaduseelnõu materjalidest nähtub, et täielikult elektroonilisele asjaajamisele üleminekuga soovis riik lihtsustada ja kiirendada jahidokumentidega seotud toiminguid, parandada andmete jälgitavust ning vähendada bürokraatiat ([looduskaitseseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu \(612 SE\) seletuskiri](#), lk 44).

5. Õiguskantsleri nõunik palus Kliimaministeeriumil selgitada, kas elektroonilise asjaajamise kõrval kaaluti põhjendatud juhtudeks ka paberil asjaajamise säilitamist. Ministeerium vastas, et seda võimalust küll kaaluti, kuid sellest siiski loobuti, sest uus süsteem võimaldab tõhustada järelevalvet. Paberdokumentide kasutamisel ei tekkinud kõigist toimingutest kohe elektroonilist jälge. Seetõttu oli jahiloo andmist, kasutamist ja täitmist hiljem keerulisem kontrollida ning osa tegevusest võis jääda infosüsteemist ja järelevalve alt välja. Ministeeriumi hinnangul ei oleks paber- ja elektroonilise süsteemi üheaegne kasutamine võimaldanud seda puudust kõrvaldada. Samuti ei oleks sel juhul olnud võimalik saavutada ühtset, ajakohast ja kontrollitavat jahidokumentide arvestust.

6. Võib nõustuda, et elektrooniline asjaajamine aitab neid eesmärgi saavutada. Kui jahilubade andmine, kasutamine ja kättmistulemuste märkimine toimuvad ühes infosüsteemis, jääb toimingutest jälg. See lihtsustab järelevalvet ning vähendab võimalust, et osa jahipidamisega seotud toimingutest jääb tähelepanuta. Seetõttu on täielikult elektroonilisele asjaajamisele ülemineku eesmärk arusaadav ja põhiseaduspärane.

7. Põhiseaduspärasuse hindamisel ei piisa siiski üksnes põhjendusest, et elektrooniline lahendus muudab asjaajamise ja järelevalve tõhusamaks. Arvestada tuleb ka seda, kui suured kohustused uus asjaajamisviis inimesele paneb. Jahipidamine kui üks eneseteostuse viis on kaitstud PS §-ga 19. Kui jahimees peab senise tegevuse jätkamiseks hakkama kasutama elektroonilist infosüsteemi, omandama selleks uusi oskusi või hankima vajaliku seadme, piirab see tema senist tegutsemisvabadust. PS § 11 järgi peab selline piirang olema eesmärki arvestades proportsionaalne.

8. Arvestada tuleb ka PS §-s 14 sätestatud hea halduse põhimõtet. Uus asjaajamiskord ei tohiks muuta õiguste kasutamist või seadusest tulenevate kohustuste täitmist põhjendamatult raskeks. See on iseäranis oluline siis, kui asjaajamine muudetakse täielikult elektrooniliseks.

9. Hinnates kutseliste kalurite elektroonilisele andmeesitusele üleminekut, leidsin, et elektroonilise kanali kasutamise kohustus ei ole iseenesest põhiseadusvastane. Samas peab inimeste tegevust oluliselt mõjutavaid muudatusi tehes jätma neile piisavalt aega kohanemiseks. Peale selle peab riik pakkuma inimestele uute nõuete täitmisel vajalikku abi ja tuge (vt õiguskantsleri 19.08.2024 seisukohta „[Püüniste kontrollimine droonidega ja kalapüügiandmete elektroonilise esitamise kord](#)“).

10. Jahipidamine ei ole üldjuhul inimese kutse- ega põhitegevus, kuid ka harrastustegevust korraldav asjaajamine peab jätma inimesele võimaluse seadusega kehtestatud nõudeid täita. Tuleb arvestada, et kõigil jahimeestel ei ole elektroonilise infosüsteemile üleminekuks ühesuguseid oskusi ega vahendeid. Seetõttu on oluline, et üleminekuks jäetaks piisavalt aega ning abi ja praktilised lahendused oleksid kättesaadavad neile, kes JAHIS-t iseseisvalt kasutada ei saa.

11. Kliimaministeerium ja Eesti Jahimeeste Selts (EJS) selgitasid, et jahimees ei pea enamikku jahipidamisõigust tõendavate dokumentidega seotud toiminguid ise nutitefonis tegema.

12. Jahitunnistuse taotluse võib esitada elektrooniliselt, kirjalikult või posti teel. Jahiloa taotluse esitamiseks ei pea kasutama JAHIS-t. Jahiloa annab jahipiirkonna kasutaja või seaduses sätestatud juhul Keskkonnaamet (JahiS § 40 lg 3) ning loa vormistab infosüsteemis loa andja. Ka suuruluki laskekatse ja vibujahi laskekatse tunnistuse saamiseks ei pea jahimees ise JAHIS-es taotlust esitama. Seega ei takista nutiseadme puudumine jahipidamiseks vajalike dokumentide saamist.

13. Ka ühisjahil ei pea iga jahimees ise infosüsteemi kasutama. JahiS § 31 lõike 2 järgi koostab jahist osavõtjate nimekirja JAHIS-es jahijuhataja. Jahist osavõtja võib kinnitada jahijuhataja seadmes, et ta teab jahiohutuse ja jahipidamise nõudeid (JahiS § 31 lg 6 p 2). Suuruluki haavamise või surmamise korral teeb jahiloale nõutava märke samuti jahijuhataja (JahiS § 31 lg 5 p 5; § 41 lg 1 p 2). Seega võib jahimees osaleda ühisjahil ka siis, kui ta ise JAHIS-esse sisse logida ei oska või tal puudub selleks sobiv seade.

14. Elektroonilist lahendust tuleb jahimehel kasutada eeskätt üksikjahil olles, sest nüüdsest peab ta küttimistulemuse märkima elektroonilisele jahiloale JAHIS-es. Seetõttu võib jahimees, kellel ei ole nutiseadet või kes ei oska JAHIS-t iseseisvalt kasutada, keerulisse olukorda sattuda.

JahiS § 41 lõike 1 punkt 1 sätestab, et jahiloa omanik peab tegema üksikjahil suuruluki haavamise või surmamise kohta märke viivitamata ning väikeuluki küttimistulemuse kohta jahipäeva lõpus. Seega saab väikeuluki haavamise või surmamise kohta teha kande päeva lõpus näiteks kodus arvutis ja vajaduse korral selleks tehnilist abi küsida. Suuruluki haavamise või surmamise kohta peab aga kande tegema kohe.

15. Kliimaministeerium selgitas õiguskantsleri nõunikule, et elektroonilisele asjaajamisele ülemineku hõlbustamiseks lepitati Keskkonnaameti ja EJS-iga kokku ajutine lahendus, mille kohaselt võib jahiaasta lõpuni ehk 28. veebruarini 2027 küttimistulemuse märkida ka elektroonilise jahiloa väljatrükile. Väljatrükk tuleb kümne päeva jooksul tagastada jahiloa andjale, kes kannab küttimistulemuse JAHIS-esse (vt ka „[Jahidokumendid on elektroonilised](#)“, [Eesti Jahimeeste Selts](#)). Alates 1. märtsist 2027 tuleb küttimistulemus märkida aga otse JAHIS-esse. Kuigi selline üleminek oleks tulnud sätestada seaduses, annab see jahimeestele täiendava aja uue asjaajamisviisiga kohanemiseks.

16. Ka pärast üleminekuaja lõppu ei pea nutiseadmeta või väheste digioskustega jahimees küttimistulemust tingimata ise JAHIS-esse üles märkima. Kliimaministeerium ja EJS selgitasid, et JahiS § 40 lõike 9 järgi võib jahiloale kanda kuni kolm kasutajat. Sellisel juhul saab küttimistulemuse kirja panna ka teine samale jahiloale kantud jahimees, kes oskab JAHIS-t kasutada. Iga jahiloale kantud kasutaja teeb toimingud oma kasutajakonto kaudu. Nii võib jahimees pärast suuruluki tabamist teavitada teist jahiloale kantud kasutajat näiteks telefoni teel ning tema teeb vajaliku märke JAHIS-esse. Jahiloa omanik vastutab selle eest, et märke saaks tehtud õigel ajal.

EJS andmetel kasutataksegi seda võimalust praktikas muu hulgas selliselt, et paremate digioskustega jahimees kantakse samale jahiloale ning ta teeb vajaduse korral loale nõutavad märged.

17. Kliimaministeerium ja EJS selgitasid õiguskantsleri nõunikule, et uue asjaajamisviisiga kohanemisel ei jäeta jahimeest üksi. EJS selgitas, et JAHIS-e kasutajatele pakutakse tasuta abi telefoni ja e-posti teel ning korraldatakse tasuta õppepäevi nii EJS-s kohapeal kui ka veebis. Vajaduse korral tehakse koolitusi ka jahiseltsides ning abi saab kogenumatelt jahimeestelt ja EJS-i liikmesorganisatsioonidelt. Peale selle on EJS-i veebilehel avaldatud juhendid ja koolituste salvestised. Seega võib abi vajav jahimees pöörduda nii EJS-i kui ka oma jahiseltsi poole ning paluda juhendamist JAHIS-es toimingute tegemisel.

18. Elektroonilisele asjaajamisele üleminek võib nõuda seniste harjumuste muutmist ja mõnel juhul teise inimese abi, kuid see ei tähenda, et jahimehel peab tingimata olema isiklik nutitelefon

või et ta peab kõik vajalikud toimingud JAHIS-es ise tegema. Mitmeid toiminguid teeb jahiloa andja või jahijuhataja ning üksikjahil saab vajalikud kanded mõnel juhul teha teine jahiloale kantud kasutaja. Samal ajal saab JAHIS-e kasutamist tasapisi õppida, kasutades selleks EJS-i kasutajatuge, juhendeid ja koolitusi. Neid võimalusi arvestades ei ole praegu põhjust pidada elektroonilisele asjaajamisele üleminekut põhiseadusega vastuolus olevaks.

19. Uus kord on kehtinud alles lühikest aega. Seetõttu tuleb Kliimaministeeriumil jälgida, kas seaduses ette nähtud võimalused ja jahimeestele pakutav abi on piisavad, eelkõige neile jahimeestele, kellel pole nutiseadet ja kellel jääb digioskustest vajaka. Kui selgub, et kehtestatud kohustusi ei ole võimalik mõistlikult täita, tuleb leida muu lahendus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Kliimaministeerium

Mariann Salomets 693 8410
Mariann.Salomets@oiguskantsler.ee